

European Volunteer Centren (CEV) syyskokouksessa lokakuussa 2018 hyväksyttiin kaksi julkilausumaa, joista toinen koski osallistavaa vapaaehtoistoimintaa ja toinen vapaaehtoisuuden vaikutuksista kansalaisten sosiaaliturvaetuuksiin. Alla lausunnot käännettyinä englannista suomeksi. Alkuperäiset englanninkieliset versiot löydät [täältä](#).

CEV:in lausunto ”Osallistava vapaaehtoistoiminta”

CEV toteaa, että:

1. Vapaaehtoistoiminta tukee sosiaalista osallisuutta ja solidaarisuutta; se tukee aktiivista kansalaisuutta ja edistää jaettua vastuuta ja eurooppalaisia arvoja.
2. Vapaaehtoistoiminta on osa Euroopan yhteiskuntamallia sekä myös turvallisuutta, rauhaa ja vaurautta.
3. Vapaaehtoistoiminta antaa puitteet vaihtoehtoiselle narratiiville verrattuna populistisiin ja ääriäkökulmiin ja -tekoihin sekä edistää niiden ehkäisemistä.
4. Vapaaehtoistoiminta ehkäisee aktiivisesti vihapuhetta, edistää osallisuutta ja suvaitsevaisuutta ja mahdollistaa sen, että kansalaiset voivat aktiivisesti kehittää sellaista Eurooppaa, jota kohti he pyrkivät.
5. Vapaaehtoistoiminnan avulla voidaan murtaa stereotyyppisiä ja edistää ymmärrystä ja suvaitsevaisuutta erilaisuutta kohtaan.
6. Vapaaehtoistoiminta on ihanteellisessa asemassa tarjota perusta ja kehykset osallistaville yhteisöille, sillä jokaisella on jotain tarjottavaa vapaaehtoisena – tämä rohkaisee ja helpottaa osallisuutta ja monimuotoisuutta.
7. Vaikka ihmisillä on luonnollinen taipumus osoittaa solidaarisuutta ja tarjota apua niille, jotka sitä tarvitsevat, vapaaehtoistoiminta ei voi kukoistaa ilman kannustavia ja edistäviä käytänteitä, jotka luovat sellaisen mahdollistavan ympäristön, jossa järjestöt ja aloitteet ovat kestäviä ja pysyviä. Käytänteiden lisäksi vapaaehtoistoiminta vaatii tuekseen investointia ja infrastruktuurin, jonka avulla se voi menestyä.
8. Vapaaehtoisjärjestöt kokevat tällä hetkellä suuria puutteita kapasiteetissaan kouluttaa ja tukea kaikkia lukuisia halukkaita vapaaehtoisia, mutta myös vaikeuksia uusien houkuttelemisessa ja sitouttamisessa; näiden avulla tuetaan muutosta kohti monipuolista ja osallistavaa yhteisöä, jossa ihmiset voivat helposti ja vapaasti toimia vapaaehtoisina riippumatta heidän taustastaan tai kyvyistään, ja näin saavuttaa täyden osallistumisen ja integraation yhteiskuntaan vapaaehtoistoiminnan kautta.

CEV uskoo, että:

1. Hallitukset yksinään eivät pysty luomaan yhteiskuntaa, jossa kaikkien ihmisoikeutta, tasa-arvoisuutta ja arvoa kunnioitetaan.
2. Vapaaehtoisuuden tulisi olla keskeisessä asemassa, kun rakennetaan solidaarisuuteen ja aktiiviseen kansalaisuuteen perustuvaa yhtenäistä ja osallistavaa yhteiskuntaa.
3. Vapaaehtoistoiminnan kautta ihmiset voivat oppia ymmärtämään toisiaan. Tämä ymmärrys auttaa kunnioittamaan muita ja rakentamaan yhteiskuntaa, jossa voidaan kehittää vapautta olla erilainen.
4. Vapaaehtoistoiminnassa mukana olevien järjestöjen ja julkisten tahojen tulisi tehdä kaikkensa, jotta heidän tarjoamansa vapaaehtoisuusmahdollisuudet ovat avoinna kaikille, riippumatta henkilön taustasta tai tilanteesta sekä sosiaalisten esteiden aiheuttamasta

- ylimääräisen tuen tarpeesta. Näitä esteitä ovat mm. erilaiset vammat, oppimisvaikeudet, vähävaraisuus, kulttuurilliset eroavaisuudet, terveysongelmat, maantieteelliset esteet sekä sosioekonominen tausta.
5. Vapaaehtoistoimintaa tarjoavien järjestöjen ja julkisten tahojen tulisi kehittää ilmapiiri, jossa erilaisista sosiaalisista, kulttuurillisista ja uskonnollisista taustoista tulevat vapaaehtoiset voivat työskennellä yhdessä.
 6. Vapaaehtoistoimintaa tarjoavien järjestöjen ja julkisten tahojen tulisi varmistaa, että vapaaehtoismahdollisuudet ovat avoimia kaikille kansalaisille, jotka haluavat näin käyttää aikaansa ja taitojaan – kuitenkin siten, että vapaaehtoisuuden arvomaailmaa, laatuperiaatteita ja haavoittuvaisten ryhmien oikeuksia kunnioitetaan.
 7. Vapaaehtoistoimintaa tarjoavien järjestöjen ja julkisten tahojen tulisi varmistaa, että he kehittävät vapaaehtoisille sopivan valikoiman rooleja ja tehtäviä. Näiden tulisi ottaa huomioon erilaiset taidot ja pätevyudet sekä nykyisten ja potentiaalisten vapaaehtoisten elämäntilanteet; kuitenkin samalla varmistuen, että tärkeimpänä säilyy toiminnan kohteiden ja avunsaajien yhteiskunnalliset tarpeet.
 8. Vapaaehtoistoimintaa tarjoavien järjestöjen ja julkisten tahojen tulisi varmistaa, että vapaaehtoisten sitoutumisessa säilyy hyvä tasapaino työn ja vapaa-ajan välillä. Vapaaehtoisten rooleja suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon nouseva ”keikkatalous” nollatuntisopimuksineen ja epävarmoine työolosuhteineen.
 9. Vapaaehtoistoimintaa tarjoavien järjestöjen ja julkisten tahojen tulisi auttaa vapaaehtoisia saamaan ja säilyttämään merkityksellisiä vapaaehtoispaikkoja asianmukaisen tuen avulla. Tässä tulisi huomioida, että vaikka kaikki vapaaehtoiset tarvitsevat tukea saavuttaakseen täyden potentiaalinsa, jotkut vapaaehtoiset saattavat tarvita lisätukea, jotta heidän sitoutumisellaan olisi tarkoituksenmukainen vaikutus.
 10. Vapaaehtoistoimintaa tarjoavilla järjestöillä, julkisilla tahoilla ja niitä tukevilla rakenteellisilla järjestöillä tulisi olla tarvittavat resurssit ja rahoitus, jotta voidaan varmistaa vapaaehtoisuuden olevan avointa ja saavutettavaa kaikille, ja että eettisiä periaatteita ja laatusuosituksia kunnioittamalla tehdään vaikuttavaa, tarpeenmukaista ja arvoa lisäävää vapaaehtoistyötä.

CEV:in lausunto

”Vapaaehtoisuus ja sen vaikutus sosiaaliturvamaksuihin Euroopassa”

CEV toteaa, että:

1. Joissain Euroopan maissa työttömille ja muille, joille lain mukaan kuuluu maksaa sosiaaliturvaetuuksia, saatetaan asettaa rajoituksia vapaaehtoistyön tekemiseen. Joissain tapauksissa työttömyystukea tai muita etuuksia, kuten sairauspäivärahaa tai työkyvyttömyyseläkettä, saavat henkilöt voivat toimia vapaaehtoisina, mutta vain tietyillä sektoreilla.
2. Edunsaajien täytyy usein ilmoittaa työttömyys- tai sosiaalitoimistolle heidän vapaaehtoistyöstään ja/tai aikeesta tehdä vapaaehtoistyötä. Joissain tilanteissa lupa voidaan olla myöntämättä ja voi myös johtaa etuuksien maksamisen lopettamiseen.

3. Vapaaehtoiset voivat menettää oikeutensa saamiinsa valtion sosiaalietuuksiin, jos he saavat vapaaehtoistyötä järjestävältä järjestöltä majoituksen, ruokaedun tai käyttörahaa. Tämä pitää erityisesti paikkansa yleishyödyllisten ja kansainvälisten vapaaehtoisohjelmien täysipäiväisten vapaaehtoisten kohdalla.
4. Sen lisäksi, että vapaaehtoistoiminta vastaa sosiaalisiin tarpeisiin ja lisää yleistä hyvinvointia, sen avulla ihmiset oppivat myös konkreettisia ja sosiaalisia taitoja, joita he voivat käyttää oman hyvinvointinsa, kehityksensä ja työllistymisensä parantamiseksi.

CEV uskoo, että:

1. Vapaaehtoisuudella on arvoa ja merkitystä yhtenä näkyvimmistä solidaarisuuden osoituksista. Se edistää ja fasiltoi sosiaalista osallisuutta, rakentaa sosiaalista pääomaa ja tukee yhteiskunnan muutosta. Tästä syystä jokaisella tulisi olla vapaus toimia vapaaehtoisena; mukaan lukien ryhmien, kuten työttömien, joilla on potentiaalinen riski menettää etuutensa.
2. Vapaaehtoisena toimiminen silloin, kun saa työttömyys-, sairauspäiväraha- tai työkyvyttömyysetuuksia, on yksilön päätös panostaa yhteiskuntaan ja yleiseen hyvään. Sen ei pitäisi olla syy sosiaalietuuksien menettämislle.
3. Vapaaehtoisuus tulisi nähdä työllistymiseen ja hyvinvointiin positiivisesti vaikuttavana asiana. Ei ole mitään syytä kieltää vapaaehtoistoimintaa edunsaajilta siksi, että vapaaehtoisuuden katsotaan heikentävän henkilön valmiutta ja mahdollisuutta työntekoon tai siksi, että se olisi sosiaaliturvajärjestelmän hyväksikäyttöä.
4. Julkisten viranomaisten tulisi:
 - Tunnistaa vapaaehtoistyön positiivinen vaikutus vapaaehtoiisiin ja yhteiskuntaan yleisesti laatiessaan lakeja sosiaaliturvan oikeutusvaatimuksista.
 - Tarkistaa vapaaehtoisuuteen ja etuuksiin liittyvät nykyiset lait, säännökset ja sosiaalipalveluista vastaaville viranomaisille annettava koulutus ja muuttaa niitä siten, että vapaaehtoistyön saavutettavuuteen liittyvät esteet poistetaan.
 - Poistaa kaikki vaatimukset siitä, että etuuden saadakseen henkilön täytyy pyytää lupa vapaaehtoistyön tekemiseen tai että hänen täytyy tarkasti kuvailla vapaaehtoistyön syitä ja kohdetta.
 - Huomioida, että asiaankuuluviin vapaaehtoistehtäviin osallistuminen voi osaltaan kasvattaa yksilön työllistyvyyttä tai terveyttä. Omaehtoinen, vapaaehtoisuuden periaatteisiin perustuva hyvinvoinnin lisääminen voisi olla hyväksyttävä aktiivisuuden osoitus, jolla korvataan osittain tai kokonaan valtion tarjoamaa (etuuksien saamiseen vaadittavaa) muuta koulutusta ja henkilökohtaista kehitystä.